

DOMNĪCA

Kvalitatīvs un daudzveidīgs uzturs skolās

2024. gada septembrī projekta "BAROMETRS: ģimenes ar bērniem Latvijā" ietvaros Latvijas Bērnu labklājības tīkls organizēja **domnīcu – kvalitatīvs un daudzveidīgs uzturs skolās**.

Domnīcu tēma balstīta aptaujas "Latvijas ģimeņu barometrs 2024" rezultātos, kā arī "Eiropas bērnu garantijas" tēmās (bērnu pieskatīšana un pirmsskolas izglītība, izglītība skolās, veselības aprūpe, veselīgs uzturs, mājoklis).

Aktivitātes mērķis ir aktualizēt ģimeņu ar bērniem problēmas un piedāvāt iespējamus problēmu risinājumus. Domnīcu norisē iesaistītas ģimenes ar bērniem, kā arī dažādu jomu eksperti, politikas veidotāji, lēmumu pieņēmēji un citas organizācijas (t.sk. NVO), kas strādā ar ģimeņu ar bērniem jomā.

[Aptaujas "Latvijas ģimeņu barometrs 2024" rezultāti](#)

Izaicinājumi	Risinājumi
Skolu un pirmsskolu ēdināšanas regulējuma izmaiņu ieviešanā ir iesaistīts liels ministriju skaits, tāpēc lēmumu pieņemšanas process ir sarežģīts.	<ul style="list-style-type: none">Valstī nepieciešams deleģēt vienu ministriju, kura būtu atbildīgā par skolu un pirmsskolu ēdināšanas regulējumu. Svarīgs ir NVO un citu atbildīgo iestāžu kopdarbs vienota regulējuma izveidē, balstoties uz katras organizācijas pētījumiem un pieredzi.
Izglītības iestādēs netiek nodrošināta ēdiena un tā garšas kvalitāte.	<ul style="list-style-type: none">Ir jāmaina tas, ka par pavāru izglītības iestādēs var strādāt bez profesionālās izglītības. Papildus ir jādomā par ēdināšanas pakalpojuma nodrošināšanā iesaistītā personāla skaitu;Valsts līmenī ir jāsaprot, kā ēdināšana izglītības iestādēs pilda sociālo funkciju – ir bērni, kuriem skolas ēdiens ir vienīgā siltā maltīte dienā.

Izglītības iestādēs ir daudz ēdiena pārpalikumu un nesamērīgi daudz ēdiens tiek utilizēts.

- Latvijā kopš 2012. gada ir spēkā MK noteikumi Nr.172, kuri paredz normatīvus ēdinātājiem. Šos noteikumus ir jāpārstrādā atbilstoši mūsdienu situācijai, jo kopš 2012. gada ir bijušas tikai pāris tehniskas izmaiņas.
- Nepieciešams izveidot jaunus MK noteikumus, kas ļautu bērniem pašiem uzlikt sev to ēdienu, kuru vēlas, nevis piedāvāt tikai gatavas porcijas;
- Ir jābūt iespējai bērnam izvēlēties starp dažādiem ēdienu veidiem vienā ēšanas reizē, piemēram, izvēlēties rīsus vai makaronus;
- Izglītības iestādēs būtu jāapzina bērnu viedoklis par ēdināšanas pakalpojumu un, sastādot ēdienkarti, jāņem audzētāju viedokli vērā.

Publiskais iepirkums bieži vien neļauj nodrošināt kvalitāti ēdināšanas pakalpojumu sniegšanā.

- Ir nepieciešams izglītēt pašvaldību vadību, iepirkumu speciālistus un skolu vadību par to, kā rakstīt iepirkumu tehniskās specifikācijas, lai nodrošinātu ēdināšanas kvalitāti, vietējās un bioloģiskās produkcijas izmantošanu. Jāizglīto, ka šādos iepirkumos zemākā cena nedrīkst būt kā noteicošais kritērijs.
- ZM un VARAM būtu jāveicina vietējo zemnieku apvienošanās publiskajos iepirkumos;
- Jāveido publisko iepirkumu sistēma iespējami vienkārša, šobrīd sarežģītā procesa rezultātā daudzi zemnieki iepirkumos nepiedalās.

Materiāls veidots projekta "Latvijas ģimeņu barometrs 2024" ietvaros ar Sabiedrības integrācijas fonda finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par materiāla saturu atbild biedrība "Latvijas Bērnu labklājības tīkls".